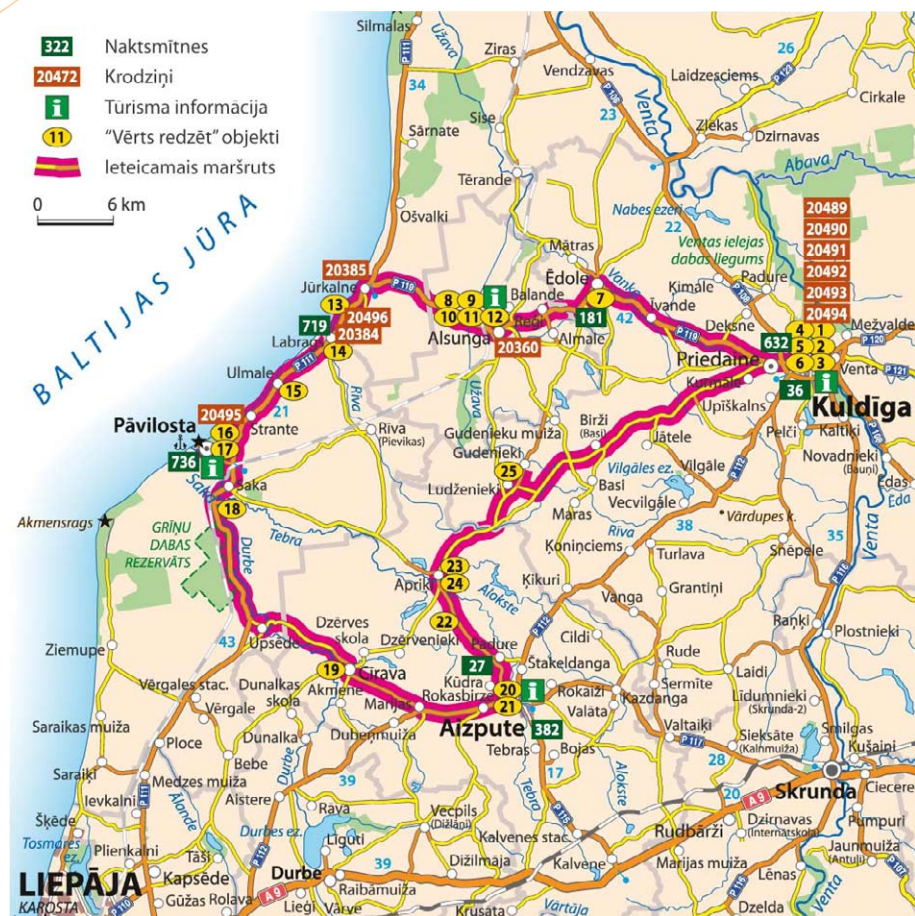

SUITI

No Kuldīgas uz Suitu novadu

Maršruta pamatgaita: Kuldīga – Ēdole – Alsunga – Jūrkalne – Pāvilosta – Cīrava – Aizpute – Apriķi – Gudenieki – Kuldīga

"Tā nav nekāda suitu sieva, ja to nevar redzēt vai dzirdēt jau pa gabalu"! Tā suitu sievas saka pašas par sevi, jo tik pilgti tautastēpi Latvijā ir tikai suitiem. Kā jau kārtīgiem kurzemniekiem, arī šeit cieņā ir sklandrausi, bet suitu sievu unikālais dziedājums (burbons) ir jāklausa tā autentiskajā vidē – Suitu novadā. Suiti ir etnogrāfisks fenomens, jo katolītciņos suitus no visām pusēm ieskauj Kurzemes luteriskie apvidi. Suitu kultūra ir veidojusies daudzu citu kultūru – latviešu, lībiešu, vācu un poļu mijiedarbībā. Suitu rija, Spēlmaņu krogs un Sv. Miķeļa katoļu baznīca ir tikai dažādi no ceļojuma maršrutā Vērts redzēt vietām.

MARŠRUTA RAKSTUROJUMS

Transporta līdzeklis: Automašīna.

Sākums/galapunkts: Kuldīga.

Garums: ~190 km.

Aptuvenais veikšanas laiks: Divas – trīs dienas, atkarībā no izvēlēto apskates objektu daudzuma un tajos pavadītā laika.

Ceļa segums: Lielākā daļa – asfalta segums. Garākais grantētā ceļa posms ir no Apriķiem līdz Kuldīgai.

Ieteicamais laiks: Maijs – oktobris.

Loģistika: Tā kā maršruts ir apļveida, to var sākt/beigt jebkurā citā punktā, piemēram – Pāvilostā, Aizputē u.c.

Der zināt! Ir vēlams apmeklēt Kuldīgas TIC, kur var iegādāties pilsētas un novada kartes, kā arī iegūt cita veida aktuālo informāciju. Muzeju u.c. objektu apmeklēšanas laikus ir vērts noskaidrot pirms brauciena. Objektus, kurus vēlaties apskatīt no iekšpuses (vai kuriem nav atrodams darba laiks), savs apmeklējums jāpiesaka savlaicīgi.

Alternatīvas: Šo var apvienot ar kādu no citiem Kurzemes maršrutiem.

Maršruts šķērso: Ventas ielejas dabas liegumu. Ceļojot, esiet saudzīgi pret dabas un cilvēkradītājam vērtībām!

Plašāka informācija par maršruta apskates objektiem (aprakstītiem šajā lapā, kā arī citiem), naktsmītnēm un krodziņiem atrodama www.celotajs.lv. Naktsmītnu un krodziņu numuri sakrīt ar interneta datu bāzi www.celotajs.lv – meklējiet pēc tiem. Citu etnogrāfisko novadu maršruti (suiti, lībieši, sēļi, zemgaļi, piebaldzēni, latgaļi, malēnieši u.c.) Latvijas apceļotājiem atrodami www.tures.celotajs.lv

www.celotajs.lv

VĒRTS REDZĒT!

1. Senais ķieģeļu tilts pār Ventu. Trešais garākais (savā laikā arī viens no modernākajiem) Eiropas ķieģeļu tilts (164 m), kas celts 1873. - 1874. gadā. Sākotnēji tas bijis 26 pēdu plats, lai varētu izmainīties divas pretīm braucošas karieses.

1. pasaules kara laikā tika uzspriecināti divi tilta posmi, kas atrodas tuvāk Ventas labajam krastam. 1926. g. tiltu atkal atjaunoja. Tilts ir pilsētas simbols un vieta, kur uzņemti dažādu filmu sižeti („Emīla nedarbi” u.c.). 2007. – 2008. gadā tiltu atkal rekonstruēja. No tā paveras lielisks skats uz Ventas rumbu.

2. Ventas rumba. Platākais Baltijas ūdenskritums – ~ 249 m plats un līdz 1,75 m augsts. Šis ir ne tikai nozīmīgs dabas, bet arī kultūrvēsturisks objekts, jo Kurzemes hercoga Jēkaba Ketlera izgudrotā zivju ķeramā iekārta bija nostiprināta uz ūdenskrituma klinšu kāples. Tā radies stāsts par pilsētu, kur lašus (migrējošie laši un vimbas leca pāri rumbai un iekļuva tiklos) ķer gaisā! Lai nodrošinātu kuģu satiksmi Ventā, hercoga Jēkaba laikos iesāka rakt kanālu ap rumbu. 18. gs. sākumā virmoja ideja par Baltijas un Melnās jūras savienošanu pa Ventu, Nemunu un Dņepru. Ši iemesla dēļ turku karagūstekņiem bija jāturpina kanāla rakšana, ko traucēja dolomīta klints. Iespaidīgais kanāla grāvis redzams arī mūsdienās. 2012. gadā Ventas labajā krastā izveidoja **koka laipu**. Te ir jābūt dažādos gadalaikos – gan vimbu (pavasaris), gan lašu (rudens) migrācijas laikā.

3. Kuldīgas vēsturiskais centrs ap Alekšupīti. Baltijā vienīgais šāda veida 17. - 18. gs. mazpilsētas apbūves komplekss, kas izvietojies mazas upītes krastos. Dažviet Alekšupīte tek gar pašām ēku sienām. Minētie skati ar tiltiņiem radījuši apzīmējumu – „Latvijas Venēcija”. Apkaimē var iepazīt gan Kuldīgai tik raksturīgos virsgaismas lodziņus, gan vējradītājus un greznās durvis.

4. Stafenhāgena nams. Atrodas Baznīcas ielā 17. Ēku cēla 17. gs. kā Kuldīgas birģermeistara dzīvojamo māju. 1701. gadā tajā uzturējies Zviedrijas karalis Kārlis XII, kurš priekštelpā atstāja apģērbu lādi (2 x 2,5 m), kas pēc restaurācijas joprojām ir brīvi apskatāma.

5. Vecākā Kuldīgas un Kurzemes ēka. Meklējama Baznīcas ielā 7. Skaistā koka ēka, kas celta pie tā sauktā Kuldīgas Venēcijas tiltiņa pār Alekšupīti, būvēta 1670. gadā. Uz tās jumta atrodas viens no senākajiem un greznākajiem pilsētas vējradītājiem. Apskatāma no ārpus.

6. Kuldīgas vecais rātsnams. Meklējams Baznīcas ielā 5. Tumšajos toņos krāsotā ēka būvēta 17. gs. un tās pagrabos atradies pirmais pilsētas cietums. Tai blakus esošais vēsturiskais rātslaukums bija galvenā pilsētnieku pulcēšanās un soda izciešanas vieta, jo laukumā DA stūrī bijis kauna stabs. Mūsdienās te izvietojies Kuldīgas TIC un **Audēju darbnīca**. Abos var iegādāties Kurzemē ražotas preces un suvenīrus, bet darbnīcā – vērot aušanas procesu. Rātslaukuma apkaimē uzņemti filmas „Emīla nedarbi” kadri.

7. Ēdoles pils. Piltenes bīskapijas laikā – 13. gs. vidū tika uzcelta konventa tipa pils. Vēlākās pils piebūves radās 16. un 19. gs. un izveidojās tai raksturīgais iekšējais pagalmis. 19. gs. 30. gados pils fasāde ieguva mūsdienās redzamās neogotiskās formas. Laikā no 16. gs. līdz 1920. g. Ēdoles pils bija baronu Bēru dzimtas īpašums. Pēc 1905. g. dedzināšanas, pili divu gadu laikā atjaunoja. Pazīstama ar spoku stāstiem, gan par rūķišu kāzām, gan asins traipu pils **Sarkanajā istabā**, kas parādījies slepkavības vietā. Lai to noslēptu, tika uzbūvēts kamīns, taču traips parādījies atkal. Pēc privatizācijas ir atjaunoti interjeri, zāles, pagrabi, kas izdekorēti ar pilij raksturīgajiem elementiem. Pils telpas un skatu tornis ir pieejams apmeklētājiem. **Parkā apskatāma Mīlestības aleja un Rūķišu ozola vieta.** + 371 63321251.

8. Suito rija Alsungā. 0,1 km ZR no Alsungas ordeņa pils vecajā muižas rijā iekārtots veikals, kur var iegādāties Suito novadā ražotus suvenīrus un saimniecībā noderīgas lietas – cimdus, zeķes, traukus, tējas u.c. Suito rijā tiek organizētas radošās darbnīcas. + 371 29446594.

9. Alsungas ordeņa pils. Alsunga kā senais kuršu zemes Bandavas novads minēts jau 1230. g. pāvesta sūtņa līgumā ar kuršiem. 1341. g. Alšvangā (vēsturiskais nosaukums) ir nocietināta māja (ein festes Haus), bet 1372. g. uzsāk mūra pils (četrstūra formas, no akmens) celtniecību, kurā dzīvoja Kuldīgas komturam padotais Livonijas ordeņa firsts. Sākotnēji pils austrumu korpus tiek izmantots kā dzīvojamās telpas, dienvidu korpus – saimniecības vajadzībām. Vēlāk – 15. – 18. gs. tapa aizsargtorņi un pārējās pils daļas. Pils apjoms (baroka stils) ar diviem torņiem ir gana iespaidīgs. Te meklējama novada dome, **muzejs**, TIC un citas iestādes. + 371 26425015.

10. Spēlmaņu krogs. Atrodas Alsungas centrā, Dižgabalkalna piekāje. Šī ir vieta, kur var nobaudīt Kurzemei raksturīgos sklandraušus, bet nedēļas nogalēs – uz vietas ceptu maizi. Vasarās tūristu grupas (iepriekš piesakoties) uz āra kamīna var piedalīties suitu ēdienu gatavošanas procesā. + 371 63321000, 26179298. **Dižgabalkalns** ir kuršu pilskalns (8 m augsts), no kura plakuma (54 x 22 m) paveras labs skats uz Alsungas centru.

11. Alsungas Sv. Miķeļa katoļu baznīca. Baznīca celta laikā no 1567. – 1623. gadam. Tās interjeru rotā altārglezna „Svētais Miķelis” un 1893. g. tapušās ērģeles (F. Veisenborns). Kā viena no suitu novada atšķirībām no pārējās Kurzemes ir katoļticība. + 371 633 51680.

12. Alsungas vēstures muzejs. Atrodas vecajā skolas ēkā Skolas ielā 11 a. Tā krājums ataino trīs galvenās jomas: etnogrāfiskā ansamblī „Suitu sievas” vēsturi, 20. gs. sākuma suitu novadam raksturīgo dzīvojamo istabu ar sadzīves priekšmetiem un pilsētas vēsturi vecajās fotogrāfijās. Apskatāmi arī suitu tautas tērpi un

to elementi, iekārtota audēja darbnīca.
+ 371 26425015.

13. Baltijas jūras stāvkrausts. Sākas dažus kilometrus ziemeļos no Pāvilostas un beidzas īsi pirms Ošvalkiem, stiepjoties > 30 km garumā. Tā iespaidīgākās un neparastākās formas ir apskatāmas **Strantes – Ulmales posmā**, taču arī **Jūrkalnes** apkārtnē (labiekārtotas pieejas vietas, kāpnes, autostāvlaukumi) redzami skati (līdz 16 m augsti) ir gana iespaidīgi! Stāvkraustu ieteicams baudīt (skatīt, fotografēt) pēc spēcīgām vētrām, jo vasaras otrajā pusē tā atsegumi (g.k. no smilts, māls) ir mazāk izteiksmīgi noslēdzu un augāja dēļ. Jūrkalnes iepriekšējais nosaukums Fēliksberga nozīmē Laimīgais kalns. Patreizējo nosaukumu tā ieguva 1925. gadā.

14. Tilts pār Rīvas upi. Nominēts kā vienīgais Latvijas koka atgāzņu konstrukcijas tilts. 2002. g. to atjaunoja (iepriekšējo reizi remontēts 20. gs. 60. gados), pilnībā nomainot dēļu klāju. Pie tilta jau 18. gs. atradušās ūdens dzirnavas, vēlāk spirta brūzis, bet 19. gs. beigās - papes fabrika, kuras **dambja** paliekas ar mūsdienās izveidoto zivju ceļu ir apskatāmas šodien. Blakus vecajam ir uzcelts jaunais - dzelzsbetona tilts.

15. Pinnu upurakmens (Dieveklja akmens). Meklējams pie Ulmales, ~ 300 m no Liepājas – Ventspils šosejas (ir norādes). Skaists un izteikts blodakmens, kura augšējā daļā ir izkalts apaļš iedobums - 15 cm dziļš un līdz 61 cm diametrā. Sena (īpaši 16. - 18. gs.) kulta vieta.

16. Pāvilostas novadpētniecības muzejs. Meklējams Sakas upes labajā krastā - Dzintaru ielā 1. Tas izvietots Pāvilostas pirmajā mūra (no sarkaniem ķieģeļiem un laukakmeņiem) ēkā, kuru cēla 1879. g. kā loču māju. Muzeja krājums veltīts novada un piekrastes zvejniecības un jūrniecības vēsturei. Krājumā apskatāmi Sakas pagastā atrastie akmens un kaula cirviņi, kaltas bronzas saktas un jostas un unikāls eksponāts – medus spiede. Blakus atrodas **laivu māja** ar lielgabariņa eksponātiem. 2012. g. tiks atklāts mansards, kurā plānotas izstādes un tematiski pasākumi. +371 63498276. Vērts iepazīt arī Pāvilostas vecāko daļu – **Āķgalu**, kas ir tipisks 19. gs. – 20. gs. piekrastes ciema apbūves paraugs.

17. Zivju kūpināšana Pāvilostā. Dzintara Zamarīša pavadībā var vērt no jūras zvejotas zivis, piedalīties kūpināšanas procesā, tās degustēt, kā arī klausīties stāstā par zvejnieku pagātnes un mūsdienu tradīcijām un sadzīvi. Pāvilostas novadpētniecības muzejā ir apkopotas šejienes zivju ēdīnu gatavošanas receptes.
+ 371 29207243

18. Maizes cepšana „levlejās”. „levleju” (Sakas pagastā, 6 km D no Pāvilostas) saimniece ar malku kurinātā klona krāsni cep īstu Latvijas lauku maizi. Mikla tiek gatavota no rudzu vai kviešu miltiem, sāls, cukura, ķimenes un dabīga ierauga. Apmeklētāji var vērot maizes cepšanas procesu, degustēt un iegādāties maizi, kā arī

15

16

17

Foto no Dz. Zamarīša arhīva

18

Foto no „levleju” arhīva

19

20

21

apskatīt senlietu krātuvi. Iepriekšēja pietiekšanās: + 371 29124128.

19. Ārvas luterāņu baznīca. Masīvā baznīca celta 1780. - 1781. g. barona H. F. Bēra laikā, bet pārbūvēta 1876. un 1888. g. Dievnams ir pazīstams ar savu izsmalcināto rokoko stila altāri un kanceli un 18. gs. 1. pusē darinātajām ērģelēm. Baznīca apskatāma arī no iekšpuses. + 371 2640158.

20. Aizputes pilsdrupas. Atrodas Liepājas ielas – senā Livonijas – Prūsijas ceļa malā. Aizputes simbols, kas attēlots tās ģerbonī un karogā. Aizputes pils celtniecību uzsāka 1248. g. (pastāv dažādas versijas) ordeņmestra Dītriha fon Greninga laikā. To būvēja kā kastelas tipa mūra pili ar stūra torni un koka ēkām pagalmā. Viduslaikos Aizputē atradās Kurzemes bīskapijas centrs. Pēc Livonijas kara 16. gs. otrajā pusē pils vairs netika izmantota, līdz 17. gs. sākumā to atkal atjaunoja, uzcelot piebūves. Ar pārtraukumiem pili apdzīvoja līdz pat pagājušajai gadsimta. 70. gadiem, kad tās vienā daļā atradās dzīvokļi. Pilsdrupas ir daļēji iekonservētas, taču kāpelēšana pa tām ir aizliegta un bīstama. Aizpute ir viena no vecākajām Latvijas pilsētām un pirmās ziņas par to ir atrodamas no 1378. gada. 100 m austrumos no pilsdrupām atrodas **Akmens tilts pār Tebru** - viens no jaunākajiem Latvijā celtajiem mūra tiltiem. Tā akmens margas ir barona Karla fon Manteifeļa dāvinājums (celts 1907. gadā) Aizputei. Tiltā ziemeļu puses margās ir iemūrēta **granīta plāksne** ar Manteifeļu dzimtas ģerboni, kas gan ir vāji izšķirams.

21. Aizputes Sv. Jāņa luterāņu baznīca. Meklējama **Beidas pilskalnā** – stāvās Tebras (tās uzpludinājuma – Dzirnauka) ielejas nogāzes augšdaļā. Baznīca celta kuršu pilskalnā, kur atradusies senās kuršu zemes Bandavas nocietinātā koka pils - Beida. Pirmā dievnama pirmsākumi ir meklējami 13. gs. otrajā pusē. Tas vairākkārt atjaunots un pārbūvēts. Tagadējo veidolu (gotika) baznīca ieguva 1860. g. pārbūvē un pēc 1730. g., kad uzcēla torni. Šī ir viena no vecākajām Kurzemes baznīcām. Līdz 16. gs. tā bija katoļu, pēcāk – luterāņu draudzes īpašumā. Baznīcā atrodas Zauera firmas ērģeles (1904. g.), altāris (19. gs. otrā pusē), Kurzemes bīskapa H. Bazedova kapa plāksne (16. gs.), zvans (1589. g.) u.c. + 371 29923378.

22. Neredzīgā Indriķa kaps. Meklējams ~4 km pirms Apriķiem (ir norāde) – Ģibortu kapos. Neredzīgais Indriķis (1783.–1828.) bija latvietis, kas publicēja pirmo dzejoļu krājumu (1806. g.) latviešu valodā. Indriķis bijis aklš kopš piecu gadu vecuma un nebija skolots. Viņa dzeju pierakstīja un minētājā gadā izdeva Apriķu draudzes mācītājs K. G. Elverfelds. Kapos uzstādīts **piemiņas akmens** (1935. g.) un Viļņa Titāna veidots **“Austras koks”** ar uzrakstu Braila rakstā.

22

23

24

25

23. Apriķu luterāņu baznīca. To pamatoti dēvē par vienu no Kurzemes skaistākajām baznīcām. Dievnams, kas bija Osten – Zakenu dzimtas īpašums, cēla 17. gs. un pārbūvēja 1710. g. Tā kokā darinātais interjers (rokoko ar baroka iezīmēm, 18. gs. vidus) pārsteidz ar savu košumu un dažādību. Pieminēšanas vērta ir kungu loža, ērģeļu luktas (1710. g.), ērģeles (1856. g.), altāris, kancele, bīktsols (18. gs. vidus) u.c. Griestu gleznojumi tapuši laikā no 1744. - 1746. g. un tos veidojis Prūsijas gleznotājs I. F. Rode. Baznīca apskatāma no iekšpuses. +371 26811417.

24. Apriķu muiža. Meklējama ~ 1 km austrumos no Apriķu centra. Muižas kungu pili (baroka stils) cēla 1742. – 1745. g., bet neogotiskā stila tornis kā piebūve tapa 19. gs. beigās. Pils priekšējās fasādes frontonā atrodas **smilšakmens cilnis** ar baronu Ostenu - Zakenu un Korfu dzimtas ģerboņiem, kas ir greznākais šāda tipa Latvijas piļu elements. Ēkā saglabājušies arī sākotnējie interjera elementi (apskatāmi gida pavadībā) - durvju vērtnes, apgleznota holandiešu krāns, ozolkoka logu slēgi, aplodas, metālkalumu

detāļas un parkets. Muižas kompleksā ietilpst **pārvaldnieka māja, kalpu mājas, saimniecības ēkas un parks**. Kopš 1920. g. muižas pili darbojas skola un iekārtots **novada muzejs**, ko vērts iepazīt! Šobrīd tajā izstādīta Latvijā ražotās maizes etiķešu kolekcija. 1901. g. muižu iegādājās Karls Gustavs Mannerheims (1867. – 1951.), kas bija vēlākais Somijas valsts prezidents un leģendārās Mannerheima līnijas – Ziemas kara (1939. – 1940.) fortifikācijas sistēmas autors. + 371 29184684.

25. Gudenieku Sv. Jāņa Kristītāja katoļu

baznīca. Atrodas Gudenieku ciema dienviddaļā. Tagad redzamais dievnams celts laikā no 1930. – 1947. g. Altāra sastāvdaļa ir 17.–18. gs. mijā tapušie Subates meistaru rotājumi – eņģeļu skulptūras (vienīgie tādi Kurzemes baznīcu baroka dekoratīvajā tēlniecībā), kas piestiprinātas pie ēkas sienām abpus altārim. Iespējams, ka arī Pestītāja figūra uz krusta ar guļošu jēru pie kājām ir minēto meistaru darinājums. Kā baznīca ieguvusi Subates meistaru darbus – nav zināms. Dievnams apskatāms no iekšpuses.

TŪRISMA PAKALPOJUMI

Naktsmītnes

- 632** "Kolonna Hotel Kuldīga" – Pilsētas laukums 6, Kuldīga. +371 63322430
- 36** "Sauleskalni" – Kurmāles pag., Kuldīgas nov. +371 26806054
- 181** "Kažoki" – Ēdoles pagasts, Kuldīgas nov. +371 63345124, 29255309
- 719** "Sīļi" – Jūrkalnes pag., Ventpils nov. +371 26795690
- 736** "Pāvilosta Marina" – Ostmalas iela 4, Pāvilosta, Pāvilostas nov. +371 63498581; 26557856
- 382** "Lejasraķi" – Lažas pag., Aizputes nov. +371 63497915, 20232121
- 27** "Mežgalī" – Aizputes nov., Aizputes pag. +371 63449411, 26813302

Krodziņi

- 20489** "Stenders pica" – Sūru iela 2, Kuldīga. + 371 633 23763
- 20490** "Stenders" – Liepājas iela 3, Kuldīga. + 371 633 22703
- 20491** "Pīlādzītis" – Stendes iela 2, Kuldīga. + 371 29283859
- 20492** "Pagrabiņš" – Baznīcas iela 5, Kuldīga. + 371 633 20034
- 20493** "Klūdziņa" – Ēdoles iela 40, Kuldīga. + 371 633 23653
- 20494** "Staburadze" – Liepājas iela 8, Kuldīga. + 371 63324021
- 20360** "Spēlmaņu krogs" – Alsunga, Alsungas nov., Pils ielā 7. + 371 26179298; 63321000
- 20385** "Pilsberģu krogs" – "Šalkas 10" Ventpils nov. Jūrkalnes pag. + 371 26307026, 29274191
- 20384** "Rīva" – Labrags, Jūrkalnes pag., Ventpils nov. + 371 3697189; 29640901
- 20496** "Liedags" – "Ēnaviņas", Jūrkalnes pag., Ventpils nov. + 371 26595202; 63630077
- 20495** "Vēju paradīze" – Smilšu iela 14, Pāvilosta, Pāvilostas nov. + 371 26446644

Labiekārtotas vietas piknikam

Pie Īvandes pils

Interesanti pasākumi

- Dzires Kuldīgā, ikgadējs pasākums jūlija trešā nedēļas nogalē
- Hercoga Jēkaba gadatirgus Kuldīgā, oktobrī
- Pāvilostas pilsētas svētki – tūrisma sezonas atklāšanas pasākums maijā
- Zvejnieku svētki (visā piekrastē). Tradicionāli notiek katru gadu jūlija otrajā piektdienā un sestdienā
- Tūrisma sezonas noslēguma pasākums Pāvilostā – "Senās uguns nakts" augusta pēdējā sestdienā
- Aizputes pilsētas svētki augusta otrās nedēļas nogalē

Tūrisma informācija

- Kuldīgas TIC, www.visit.kuldiga.lv, tourinfo@kuldiga.lv, Kuldīga, Baznīcas ielā 5, +371 63322259; 29334403
- Alsungas TIC, www.alsunga.lv, muzejs@alsunga.lv, Alsunga, Skolas iela 11 a, +371 26425015
- Pāvilostas novada TIC, www.pavilosta.lv, tic@pavilosta.lv, Pāvilosta, +371 63498229; 29121894
- Aizputes TIC, www.aizputesnovads.lv, aizpute.tic@apollo.lv, Skolas iela 1, Aizpute, +371 63448880; 29623284

Noderīga informācija

www.celotajs.lv Lauku ceļotājs
www.suitunovads.lv (Suitu novads)

www.celotajs.lv